

Checklista vid riskinventering i vanliga bostäder.

När man ska göra en riskinventering och bedöma om en person behöver ett förstärkt brandskydd i sitt hem kan en checklista vara till stor hjälp. Här nedan ges ett exempel på vad en sådan checklista kan innehålla och hur den kan utformas. Checklistan beskriver vilka brandskyddsåtgärder som kan behövas utifrån olika funktionsnedsättningar och riskbeteenden. Listan fungerar för alla olika typer av riskgrupper, exempelvis äldre, personer med missbruk och personer med funktionsnedsättningar.

Tänk på!

Checklistan är en grund att utgå ifrån. Innehållet kan behöva justeras eller kompletteras utifrån de riktlinjer och rutiner som finns i den egna kommunen. Det kan handla om vilka åtgärder som kan vidtas och av vem. MSB tillåter andra att fritt använda, sprida, bearbeta och kopiera verket, det vill säga checklistan med sidnumrering 1–4, utan att behöva ange att det är MSB som är upphovsrättsägare. Det finns inga villkor.

Tips!

Det finns även ett **bedömningsstöd**¹ som kompletterar checklistan. Bedömningsstödet beskriver vilka som är särskilt riskutsatta vid bostadsbränder och ger även exempel på olika förstärkningsåtgärder.

1. [Bedömningsstöd – Vilka personer är särskilt riskutsatta vid bostadsbränder och vilka åtgärder kan vara relevanta. MSB1666.](#)

Varseblivningshjälpmedel – vibrerande larmdon.

Varseblivningshjälpmedel – blinkande lampa.

För vilka kan checklistan vara ett stöd?

Checklistan kan vara ett stöd för personer inom socialtjänsten som jobbar i människors hem, exempelvis **handläggare, hemtjänstpersonal** och **boendestödjare**. Den kan användas vid riskinventering, genomförande och uppföljning.

Andra som kan använda checklistan är **anhörigstödjare, fixartjänster** och **personal inom hemsjukvård**.

Även **personal från räddningstjänsten** kan använda sig av checklistan när de gör hembesök².

Förutsättningar för stärkt brandskydd

Den brandskyddsnivå som krävs i en vanlig bostad och som har sin grund i byggreglerna räcker för de flesta, men inte för alla. De som inte kan uppfatta en brand eller snabbt sätta sig i säkerhet är i behov av ett förstärkt skydd. Regeringen har pekat på att förstärkta brandskyddsåtgärder torde kunna ske med stöd av exempelvis Socialtjänstlagen³.

2. Läs mer om [hembesök](#) på MBS:s webbplats.

3. [Regeringens proposition 2017/18:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag](#), sidan 31.

Tänk på!

Vid den insamling och dokumentation som krävs i dessa sammanhang kan information, däribland personuppgifter, om enskilda komma att hanteras. Regler som styr hur personuppgifter får behandlas finns bland annat i dataskyddsförordningen (GDPR) och kompletterande nationell lagstiftning. Dessa regler anger bland annat att en korrekt rättslig grund behöver finnas, att inte fler personuppgifter än nödvändigt behandlas för ett visst syfte samt att enskilda ska få information om hur deras personuppgifter behandlas. Du kan läsa mer om personuppgiftshandling och dataskydd på Integritetsskyddsmyndighetens, IMY, webbplats (www.imy.se).

Om informationen (t.ex. vissa typer av personuppgifter) är känslig kan det råda sekretess för den. Regler om hur sekretessbelagd information får hanteras (t.ex. om sekretessbelagd information får delas mellan olika förvaltningar) finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I vägledningen **Brandsäker bostad för alla**⁴ finns avsnitt rörande bl.a. dataskydd och sekretess.

4. [Vägledning Brandsäker bostad för alla – stärkt brandskydd för särskilt riskutsatta individer](#). Publ.nr MSB: MSB1659. Art.nr Socialstyrelsen: 2020-11-6956.

Rökförkläde.

Automatiskt släcksystem.

Spisvakt.

Checklista

Denna checklista avser
Namn:
Kontaktuppgifter:
Handläggare eller utförare som fyllt i checklistan
Ifylld datum:
Namn:
Roll:
Verksamhet:
Kontaktuppgifter:
Uppföljning
Uppföljning och en ny inventering erbjuds årligen eller vid behov. Datum för uppföljning:
Bakgrundsfrågor

Typ av boende (t.ex. lägenhet i flerbostadshus (våning) eller villa (sovrum, våning)?

	Ja	Nej	Kommentar
Finns trygghetslarm?	☐	☐	_____
Är brandvarnare kopplad till trygghetslarmet?	☐	☐	_____
Bor personen ensam?	☐	☐	_____
Finns det underlättande faktorer i bostadens (byggnadens) utformning, som bostadsanpassning (ramper etc)?	☐	☐	_____
Har det inträffat brand eller brandtillbud tidigare?	☐	☐	_____

A. Förmåga att uppfatta en brand

	Ja	Nej	Vidtagna omedelbara åtgärder	Ytterligare åtgärder sid 4
A1. Finns fungerande brandvarnare på varje våningsplan? (Information om brandvarnare, brandsläckare och brandfilt på MSB:s webbplats.)	☐	☐	_____	☐
A2. Finns tillräckligt antal brandvarnare? (Det kan behövas fler för tidig upptäckt och varning.)	☐	☐	_____	☐
A3. Finns rutiner för skötsel av brandvarnare, av den boende själv, anhörig eller annan?	☐	☐	_____	☐
A4. Kan den boende uppfatta brand eller larm från brandvarnare? (T.ex. kan hörsel- eller synnedsättning, medicinering eller missbruk hindra.)	☐	☐	_____	☐

Förslag på omedelbara åtgärder:

Informera om åtgärder som kan stärka brandskyddet (se [Broschyr – Alla tar sig inte ut lika snabbt. Tyvärr tar bränder ingen hänsyn till det. MSB1669.](#)). Kontrollera brandvarnare samt rengör (dammsug) den och byt batterier vid behov.

Förslag på ytterligare åtgärder:

Överväg brandvarnare kopplade till trygghetslarm och/eller sammankopplade brandvarnare för tidig larmning och ökad hörbarhet. En brandvarnares övervakningsområde är ungefär 60 kvadratmeter. Stängda dörrar och olika takhöjder är exempel på faktorer som (utöver brandvarnarens övervakningsområde) kan öka behovet av fler brandvarnare.

Vid hörselnedsättningar kan larm utökas med blixtljus eller vibration. Regionen kan tillhandahålla varseblivningshjälpmedel, exempelvis via en hörcentral.

Det finns även nedladdningsbara mobilapplikationer (appar) som gör att en mobiltelefon fungerar som varseblivningsmottagare med taktill (vibration), optisk (t.ex. blixtljus) och akustisk signalering (ljud). Mobilapplikationerna är ett komplement och ersätter inte professionell utrustning.

B. Förmåga att agera och sätta sig i säkerhet

	Ja	Nej	Vidtagna omedelbara åtgärder	Ytterligare åtgärder sid 4
B1. Vid brand – vet den boende hur han/hon bör agera? (Den boende har t.ex. inte svårt att agera vid en brand på grund av nedsatt kognition.)	☐	☐	_____	☐
B2. Kan den boende själv utrymma inom 2–3 minuter? (Det finns t.ex. inga hinder utifrån en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, bostadsmiljön eller missbruk.)	☐	☐	_____	☐
B3. Kan den boende larma 112? (Det finns en fungerande telefon, hen kan nödnumret, vet sin adress och kan beskriva vad som har hänt.)	☐	☐	_____	☐
B4. Finns släckutrustning i form av brandsläckare och -filt? (Information om brandvarnare, brandsläckare och brandfilt på MSB:s webbplats.)	☐	☐	_____	☐

Förslag på omedelbara åtgärder:

Informera om åtgärder som kan stärka brandskyddet (se [Broschyr – Alla tar sig inte ut lika snabbt. Tyvärr tar bränder ingen hänsyn till det. MSB1669.](#)). Anslå en minneslapp på lämplig plats (nödnummer och adress) och flytta om möjligt möbler eller mattor som försvårar utrymning.

Förslag på ytterligare åtgärder:

Pulversläckare och brandfilt rekommenderas i bostäder. Vid muskelsvaghet – välj en mindre och lättare pulversläckare än 6 kilo.

Tal- eller hörselskada:

Använd SMS112 ([112 för tal- och hörselskadade, sosalarm.se](#)) om önskvärt och behövt.

Vid rörelsehinder:

- Överväg brandvarnare kopplade till trygghetslarm och/eller sammankopplade brandvarnare för tidig larmning, ökad hörbarhet och därmed ökad handlingsstid.
- Anpassa bostaden och/eller införskaffa hjälpmedel för att underlätta förflyttning. Hjälpmedel kan köpas av personen själv eller förskrivas via hälso- och sjukvården i kommunen eller regionen.

Vid stora rörelsehinder:

Överväg att komplettera brandskyddet med ett automatiskt släcksystem.

C. Beteende och annat som ökar risken för brand			
--	--	--	--

	Ja	Nej	Vidtagna omedelbara åtgärder	Ytterligare åtgärder sid 4
C1. Rökning				
C1.1. Finns brännmärken efter exempelvis cigaretter på kläder, golv eller möbler?	☐	☐	_____	☐
C1.2. Sker rökning i stoppade möbler?	☐	☐	_____	☐
C1.3. Har personen svårigheter att hantera rökning, tändare eller tändstickor på ett säkert sätt? (Det finns exempelvis fysiska nedsättningar, som skakningar i händerna, svårigheter att greppa och hålla exempelvis en cigarett eller dylikt.)	☐	☐	_____	☐
C1.4. Är personen ibland påverkad av läkemedel eller alkohol och samtidigt röker?	☐	☐	_____	☐
C2. Matlagning				
C2.1. Har det förekommit att mat glömts på spisen? (Det finns t.ex. brännmärken efter kastruller, eller brända matrester i kastrullerna.)	☐	☐	_____	☐
C2.2. Förvaras brännbart material på eller vid spisen?	☐	☐	_____	☐
C2.3. Lagas det mat med samtidig påverkan av t.ex. alkohol?	☐	☐	_____	☐
C3. Levande ljus				
C3.1. Glöms eller lämnas levande ljus obevakade?	☐	☐	_____	☐
C3.2. Är levande ljus olämpligt placerade?	☐	☐	_____	☐
C3.3. Används ostadiga eller brännbara ljusstakar?	☐	☐	_____	☐

C4. Elektronik	Ja	Nej	Vidtagna omedelbara åtgärder	Ytterligare åtgärder sid 4
C4.1. Placeras belysning som blir varm på ett sätt som är riskfyllt? (Belysning riskerar t.ex. att falla ned i en stoppad möbel.)	☐	☐	_____	☐
C4.2. Övertäcks lampor eller element?	☐	☐	_____	☐
C4.3. Används värmefiltar på ett osäkert sätt?	☐	☐	_____	☐
C4.4. Finns synliga skador på elutrustning, eller luktar den bränt eller låter konstigt?	☐	☐	_____	☐

Förslag på omedelbara åtgärder:

Informera om åtgärder som kan stärka som brandskyddet (se [Broschyr – Alla tar sig inte ut lika snabbt. Tyvärr tar bränder ingen hänsyn till det. MSB1669.](#)). Flytta bort brännbara föremål från spisen. Flytta eller ta bort felplacerade eller brandfarliga lampor/ljusdekorationer m.m. Informera om att eventuella värmefiltar bör användas enligt leverantörens anvisningar.

Förslag på ytterligare åtgärder:

- Rökare med funktionsnedsättningar? Välj kläder som inte antänder så lätt. Rökförkläde. Automatiskt släcksystem.
- Sker rökning i stoppade möbler? Välj täcken, kuddar etc med utökade brandkrav. Ev. automatiskt släcksystem.
- Minnesproblematik eller påverkan av t.ex. alkohol eller läkemedel? Installera spisvakt. Det kan vara en bidragsberättigad komplettering när det gäller bostadsanpassning.
- Ersätt levande ljus med batteriljus.
- Elektronik – se över eller byt ut av gammal elektronik. Vid felaktig elutrustning – om möjligt och om lämpligt, dra ur sladden.

Ytterligare åtgärder som behövs men som kräver kontakt med andra, som en biståndshandläggare eller en bostadsanpassningshandläggare, eller regionen.

Lämpliga åtgärder som kan vidtas av den boende själv eller närstående, men som inte kan ske direkt: